

Stev. 1.

V Ljubljani, dne 5. januarja 1911.

Leto III.

Mi gremo naprej.

Na severu Nemčije je kakor prst celine mala danska država, ki ima dva in pol mil. ljudi in meri le 384 Mm². V tej deželi ni dragocenih rud, ni premoga, ni železa. Ena petina zemlje je nerodovitna, ostala je pokrita z velikimi ravninami, v katerih raste velika, toda pusta trava. Tu prebiva krepko ljudstvo, ki je od nekdaj na morju iskalo zaslužka in v trdem delu na polju vsakdanjega kruha. Dežela je skoro popolnoma kmečka. Kmetje so postali skoro gotovo prvi in najbolj napredni v Evropi. Tam se izdeluje najboljšo maslo na svetu, tam imajo pri vsem mlekarstvu najmodernejše pripomočke, da prihajajo od vseh krajev k njim v šolo. Danci so prvi osnovali čimno rejo plemenske živine, živinorejske zadruge, kontrolna društva o porabi in izrabi krme. Tam so vpeljali popolno moderno prečiščerejo, perutninarstvo. Danes je dansko kmetijstvo prvo v Evropi.

Toda čudno! Danci sami uživajo doma le slabo maslo, pogosto margarin (to je ono umetno maslo, ki ga delajo tovarne), najboljšo maslo gre na Angleško, kakor tudi najboljše gnjati, najboljše teleta. Kar kmetijstvo pridelja najboljšega, vse pokupijo Angleži, ki imajo denar.

Sploh je na Angleškem pravi zemeljski raj za bogatine. Kar proizvaža celi svet najboljšega, pojedó Angleži. Laško sadje, francoska vina, dansko meso, jajca in maslo, z eno besedo vse pestvine, vse umetnosti in vse prijetnosti sveta hočejo Angleži najprej imeti, ker imajo denar.

Pri tem umrje le v Londonu vsako leto na tisoče ljudi od lakote, milijone delavcev in irskih najemnikov nima niti najpotrebnejšega za življenje. Bogastvo je v nekaterih rokah, ljudstvo ali vsaj velik del pa strada.

V tej revni Danski, pri teh priprostitih kmetih je pa razširjeno splošno blagostanje. Imajo dostojno hrano, kmetje so premožni. Razumeli so sedanje razmere, porabili vse moderne pripomočke in se povzpeli v svojem stanu na prvo mesto v Evropi.

Naša dežela nima bogatih rud preobilo, naše ljudstvo nima med sabo milijonarjev. Ponižna in revna je naša domovina, katero so gnojili naši očeti s svojim potom in jo branili s svojo krvjo. Kakor danski mora tudi naš kmet dati najboljše izdelke drugim bogatejšim sosedom. Najlepša živina gre iz domačih krajev daleč proti severu in zapadu, doma je komaj ob praznikih kak mali grižljaj mesa. Pšenica in boljše žito se proda, da se morejo plačati davki in kupiti obleka. Sam si ne more privoščiti jajc in masla, vse to le za druge prideluje. In tisti, ki uživajo vse najboljše kmetove pridelke, mislijo, kako se kmetu dobro godi, ko vse tako drago proda in odira revne meščane. Ti ljudje ne vedo za kmetovo delo in težavno življenje. Mnogokrat manjka najpotrebnejšega. Otroci hodijo bosi, sam gospodar je skoro beraško oblečen, živi tako priprosto, da imajo celo jetniki v ječah boljšo hrano.

Imamo pa zemljo, ki hrani za nas še nevzdignjene zaklade. Tvoja domača gruda je zate prava obljubljena dežela, zakladnica sreče in bogastva, če boš le hotel dragocenosti vzdigniti.

Danski kmet nam kaže pot. Delati je treba in napeti vse moči v tem boju za napredek. Ne rabimo v kmečkem stanu lenuhov in trotov, temveč ljudi, ki imajo sami vest za delo in storijo po svoji vesti svojo popolno dolžnost.

Kakor nam priča dansko kmetijstvo, pa ne zadostuje v sedanjih razmerah dobra zemlja in pridne roke, treba je še pameti. Zdaj ni mogoče več tako delati, kakor so pred petdesetimi leti. Svet je šel naprej. Če bomo šli z njim in vse, kar je pametnega, porabili, bomo počasi isto dosegli, kakor

Danci. Vse ni vselej dobro za nas, kar se je drugod sponeslo. Poskušajmo sami. Postavimo v službo kmetijstva vse potrebne iznajdbe učenjakov, potrebne stroje in prostore. Napraviti je treba le najboljše blago, ker se to povsod veliko dražje plača.

Na Danskem je zadružništvo pomagalo kmetu do lepega blagostanja. Tudi pri nas razprostrta zadružna misel po celi domovini svoja mogočna krila. Mnogi stoje še na strani in gledajo z nekim nezaupanjem moše, ki orjejo ledino. — Kaj pa, če vse propade, če bo polom kakor drugod? Pristopi zraven, svetuj, delaj in se žrtvuj za srečo drugih. Če boste zraven vsi pametni moše ter previdno delali, je vsaka nesreča izključena.

Lepi sadovi našega dela se nam že kažejo. Gospodarstvo hitro napreduje, omika se širi, blagostanje raste tudi po kmetih. Mi gremo naprej.

Bavarsko mlekarstvo.

Na severozahodu meji na Avstrijo Bavarska, ki nam služi za zgled kmetijske dežele. Za nas je Bavarska zanimiva, ker so tamošnji vojvodi bili nekaj časa gospodarji slovenskih dežel in so se pozneje ravno iz te dežele Nemci k nam naseljevali, kar pričajo še zdaj mnoga nemška imena v naših krajih.

Bavarska meri 758 Mm², je torej 75-krat večja kakor Kranjska in ima po zadnjem štetju 6.176.057 ljudi, torej dvanajstkrat več kakor naša dežela. Izmed vseh prebivalcev se jih peča 44% s kmetijstvom. Zemlja je splošno prav rodovitna in ugodna za žito, katerega pridelujejo v veliki množini. Najbolj zanimiva je pa bavarska živinoreja in s to združeno mlekarstvo.

L. 1810. so našli v deželi 849.000 krav, leta 1907. 1.900.000. Pri nas bi

imeli vsaj trikrat toliko krav, kakor jih imamo, ko bi hoteli imeti krave v enakem razmerju. Glavna stvar pa ni število krav, temveč njih mlečnost. Kaj pomaga, če imaš kravo, ki daje le malo vžitka? Na Bavarskem računajo, da dá vsaka krava povprek na leto čez 2000 litrov mleka. Kdor je videl one krasne živali, ki jih ima Bavarec v lepo zidanih in obokanih hlevih, se ne bo temu čudil. Računijo torej, da dobe kmetje od vseh krav 40 milijonov hl mleka na leto. Na rejo telet, torej za samo živinorejo ga računijo 5 milijonov hl. Tako ostane za porabo 35 milijonov hl. Če ga računimo 1 liter le po 12 vin., v resnici je na Bavarskem, kjer se mlečni izdelki tako lahko v denar spravijo, vreden liter najmanj 15 vin., zneso vrednost vsega mleka 420 milijonov kron na leto.

Razen krav rabijo za mleko tudi koze, ki so se v zadnjem času vedno bolj razširile med umnimi živinorejci tudi v krajih, ki imajo najboljše krave. Na Bavarskem so jih našli leta 1907. 308.000, izmed teh štiri petine mlečnih koz. Tam nimajo koze za najbolj škodljivo žival, kakor mnogi pri nas, ki jo sodijo le iz svojih pisarn. Po vseh krajih, kjer imajo razvito živinorejo, so vpeljali v zadnjem času tudi dobre mlečne koze. Na Bavarskem so z njimi zelo zadovoljni.

Mleko porabijo doma za družino, prodajo ga v mesta ali izdelujejo sir in maslo. Bavarski kmet ne bo sebe zapustil. Sicer popijejo neizmerne množine piva, kmečke vasi imajo gostilne, ki bi delale čast vsakemu mestu, vendar ne skopari z mlekom. Malokdaj jedo otroci suhi kruh, kakor pri nas, ko jim mati dá kot največji priboljšek kako jabolko ali oreh. Tam na Bavarskem namažejo povsod otrokom kruh z maslom. Sploh ljubijo Nemci prav veliko maslobe in tolsce pri jedeh.

Prejšne čase so posnemale gospodinjice po latvicah, kakor pri nas še zdaj delajo. Zdaj je to popolnoma zginito. Povsod imajo posnemalnice. Leta 1903. je bilo v deželi 6000 posnemalnikov ali centrifug, zdaj jih je 49.000. Iz tega je razvidno, da ima prav vsak večji kmet lastni posnemalnik. Ljudje so tam pametni, ker vedo, da se s posnemalnikom dobi več kakor še enkrat toliko smetane, kakor z domačim posnemanjem.

Mlekarne imenujejo tam podjetja, ki imajo več kakor 25.000 litrov mleka na leto. Leta 1908. je bilo 2661 mlekar in sirarn. Pri nas jih je nekaj čez 70 in še mislimo, kako je vse popolno. V vsaki vasi jo bi morali imeti, ko bi hoteli Bavarce posnemati. Preje bi morali seveda imeti tako živino in tudi v tolikem številu, kakor jo imajo Bavarci.

V zadnjem času delajo mlekarne z motorji na bencin in spirit, ki so pri nas doslej neznani v mlekarstvu. Tam pravijo, da jim je parni stroj predrag in seveda tudi prenaroden.

Tehnično so veliko pred nami. Opaža se povsod, da hočejo po mlekarinah vse le s stroji napraviti. — Prav dobro bi bilo, ko bi tudi pri nas poskusili z motorji pri mlekarinah.

Bavarske mlekarne so imele leta 1908. skupno 6168 milijonov litrov mleka, a v celem našem cesarstvu so ga imele vse zadrugne in zasebne mlekarne brez Ogrske le 514 milijonov litrov. Tu vidimo, kaj zamore napredno gospodarstvo. Izdelali so 173 milijonov kg masla in 404 milijonov kg sira v skupni vrednosti 71 milijonov kron.

Začeli so se tudi pečati s posušenjem mleka v raznih strojih, da se ohrani z zgoščenjem mleka tak mlečni prah po več mesecev in ima vse redilne snovi mleka v sebi. Samo za to so porabili 17 milijonov kg mleka, torej več, kakor ga imajo vse kranjske mlekarne. Registrovanih mlekar je le 476. Skoro gotovo se bojijo sitnosti z gosposko.

Velikanske množine mleka porabijo na leto bavarska mesta. Le po železnica so ga speljali l. 1908. 129 milijonov litrov. Da ga mnogo milijonov litrov pripeljejo v mesta, samotež, s pasjimi vozmi (tam povsod vpregajo velike in male pse v vozičke, ki pošteno vlečejo in se zelo resno držijo pri vožnji), s konji in motorji, je samoobsebi razumevno. Saj tudi v naša mesta pride mleko večinoma z vozovi.

Čudno je tudi, da se v večjih mestih veliko več mleka porabi kakor v malih. V malih mestih pride na vsako glavo v celem letu 87.6 litrov mleka, ki stane tam vsako osebo čez 20 K na leto, natančno 1682 M. V srednjih mestih pride na glavo 123.6 l mleka, ki stane 24.10 M.; v velikih mestih pa 126.9 l, ki stane 24.98 M. ali 28 K 80 h na leto. Če ima družina pet glav, dajo za samo mleko 144 K na leto.

Povsod tudi opažajo, da so ljudje zdravi in krepki, če veliko mleka uživajo. Kako neki morejo imeti ti bavarski kmetje toliko živine, kje dobijo krmo za vse?

Pojdi jeseni pogledat, kako na debelo pognojijo s hlevskim gnojem in povprašaj gospodarja, koliko stotin da vsako leto za umetna gnojila. Vidijo, da jim nese, zato se ne bojijo ne dela ne stroškov.

Kako daleč smo še pri nas. Zemlja naša pa prav gotovo ni slabša. Res imajo gori krasne travnike, toda videl sem pri nas že lepše, če se je res dobro gnojilo. Ne boj se za par kron, nesle ti bodo obilne obresti.

Treba bo tudi na pasmo obračati večjo pozornost. Dozdaj imamo še zelo malo krav, ki bi imele na leto čez 2000 litrov mleka. Tudi to se da doseči, če bomo dobili prave krave, če ne domače, pa tuje, in jih dobro krmili. Le tako je živinoreja dobičkonosna.

Bavarska kmečka zveza.

(Konec.)

Ti kurzi so se pričeli l. 1907. mesec novembra. Določeni so le za kmečke sinove, ki so doslužili vojake ali so vsaj dopolnili 20 leto. Tečaj traja od 1. novembra do srede marca. Vodstva kurzov ima č. g. centr. tajnik J. Sigi. Poučuje 8 učiteljev, in sicer najvažnejše in najpotrebnejše reči iz pravnostva, občinske posle, enostavno kmetijsko in zadrugno knjigovodstvo, dalje kmetijsko blagovnanstvo, najpotrebnejše o krmilih, kmetijskih strojih in stenografijo. Poučuje se dopoldne in popoldne po 4 ure. Tečaji se vršev nalašč za to sezidani hiši, ki se drži drugih poslopij centralne zadruge. V tej hiši, ki ima 3 nastropja, je velika učna soba, delavnica, 7 spalnic s 100 posteljami in več shramb za obleko. Vsak udeleženec tečaja dobi brezplačno v hiši: stanovanje, zajutrek in učne pripomočke. Hrano opoldne in zvečer si mora vsak sam plačati. Hrano imajo skupno v zadrugi gostilni, ki jo je odprla zadruga l. 1907. s tečaji vred, z namenom, da bi namreč udeleženci tečajev imeli zdravo tečno hrano po nizki ceni, ne da bi bili primorani piti opojne pijače.

Poslopje, ki je prirejeno za tečaje, je stalo z zemljiščem vred 80.000 M., oprava 25.000 M.; letni izdatki za šolo (podpore) znašajo 16.000 M.

Ti kurzi so velikega pomena za kmečki stan, to vedo kmetje in zato je vsako leto toliko priglašenih, da jih ni mogoče vseh sprejeti.

Centralna zadruga pa oskrbuje svojim članom tudi 4 zimske kmetijske šole. Te šole obiskuje na leto 350 učencev. Gotovo je, da mora kmet danes imeti ne le praktično znanje, ampak mora biti tudi teoretično izobražen. Samo praktično znanje ne zadostuje za umno gospodarstvo. Kmet mora svojo zemljo dobro presoditi, mora vedeti, kako jo treba obdelati, kako zboljšati, katera umetna gnojila potrebuje, katera semena so za dotično zemljo najboljše, katere stroje naj si nabavi, da si prihrani delo, čas in denar. — Tudi za umno živinorejo treba nekaj teoretičnega znanja. Potrebno je pri vsakem gospodarstvu urejeno knjigovodstvo. Ta pouk podajajo zimske kmetijske šole. — Taka šola mora učence ne le izobraziti, mora jih vzgojiti in jim ohraniti veselje do življenja na kmetih. Zato je najboljše, da je taka šola na deželi in ne v mestu. Šola naj daje učencem priložnost, da to, kar se uče teoretično, tudi praktično poskušajo.

Zimske šole bavarske gospodarske centrale so vse na kmetih, na uzornih kmetijah, kjer imajo učenci tudi hrano. Učenci se sprejemajo od 15 do 20 leta.

Najstarejša je šola v Weltenburgu. Od leta 1904. daje centralna zadruga učencem ustanove. Poučujejo

oo. benediktinci, ki imajo obsežno kmetijo.

Druga zimska šola je v Maria Bildhausen-u. Posestvo je last kongregacije sv. Jožefa na Ursbergu. To šolo obiskuje 80 učencev. Poučujejo 3 izprašani učitelji kmetijstva.

Tretjo šolo ima zadruga od leta 1907. v Plankstetten-u. Vodijo šolo oo. benediktinci.

Najnovejša pa je šola pri sv. Otiliji, ki je bila otvorjena leta 1909. Ima 2 tečaja po 50 učencev.

Za zimske kmetijske šole izda centralna zadruga do 30.000 M. na leto in s tem pripomore, da se izobrazi marsikateri revni kmečki sin za svoj poznejši poklic.

Centralna zadruga pa ne skrbi le za izobrazbo kmečkih sinov, temveč dela tudi za izobrazbo kmečkih deklet. Ima namreč 2 gospodinjski šoli.

Ena je v Vohenstrassu, ki se je pričela 1908. in ki jo vodijo šolske sestre (De Notre Dame.) Učenek je bilo takoj prvo leto 30, drugo leto pa že 56. Učni načrt obsega teoretičen in praktičen pouk in sicer: kuhanje, gospodinjsko knjigovodstvo, zavarovanje, domača in ročna dela, najvažnejše stvari iz zdravstva, živinoreje, mlekarstva, sadjereje in vrtnarstva.

Minolo leto se je ustanovila enaka gospodinjska šola v Waldsassen-u. Vodijo jo tudi redovnice. Šola traja 5 mesecev od novembra do konca marca.

Letošnje pa se otvori nova gospodinjska šola v Lohhofu na Švabskem za 50 učenek. Dosedanji šoli ste stali centralno zadrugo 8000 M. na leto.

Centralna zadruga podpira tudi kuharske tečaje po deželi, ki trajajo po 3 do 6 tednov.

Poleg teh pa ima še takozvane potujoče gospodinjske šole, v katerih se poučuje v 3 tečajih, ali oddelkih po 5 mesecev. Te šole imajo prednost pred navadnimi gospodinjskimi šolami, ker niso navezane na en kraj, marveč potujejo ali se selijo iz kraja v kraj. Dekletom ni treba hoditi od doma, da bi hodile v šolo, šola sama pride k njim. Obisk šole je silno olajšan in tudi manj premožne dekleta morejo obiskovati to šolo. V to šolo pa morejo tudi ona dekleta, ki bi radi obilnih domačih opravil ne mogle v stalno gospodinjsko šolo. Največja prednost te potujoče šole je v tem, da morejo dekleta vsak dan doma praktično poskusiti in prilagoditi domačim razmeram, kar so se učile v šoli. Namen teh šol je podati kmečkim dekletom popoln teoretičen in praktičen pouk v vseh strokah gospodinjstva, zato pa trajajo najmanj pol leta. Navadno imajo te šole po 4 ali 3 tečaje, ki trajajo po par mesecev. V prvem tečaju se podaja pouk o kuhanstvu, da se dekleta priučijo iz navadnih kmečkih pridelkov pripravljati ceno, a zdravo in tečno hrano. V drugem tečaju se poučujejo o vrtnarstvu in živinoreji in se jih pri tem navaja prav porab-

ljavati vrtno pridelke in pa to, kar jim daje živinoreja in perutninarstvo.

V 3. tečaju pa se poučujejo o šivanju in prirejanju obleke, kakor tudi o raznih ročnih delih. V 4. tečaju pa ponavljajo najvažnejše stvari iz prejšnjih tečajev in se jih navaja k lepemu vedenju, poučuje o zdravstvu, skrbi za bolnike in o vzgoji otrok.

A ne le za izobrazbo kmečkih sinov in hčera skrbi centralna zadruga, temveč ne opušča izvrševati dela krščanskega usmiljenja. Od čistega dobička l. 1907. so določili 36.000 mark za pohabljenje, da se jih namreč da pravočasno v bolnišnico. Na leto bi se torej dalo na kliniko do 20 pohabljenih otrok.

V teh kratkih potezah vidimo pred seboj delo, ki se je izvršilo v 10 letih za bavarske kmete. Edinost kmetov, skupno delovanje okoliških društev in pa modro vodstvo so pripomogli do uspeha.

Ti krasni vspehi, ki jih je doseglo bavarsko kmečko ljudstvo, pa naj vspodobijo tudi naše žilave kmete, da se zavzamejo za svoje koristi.

Saj podobne naprave, kakor jih imajo bavarski kmetje, imamo tudi mi. Imamo »Kmečke zveze«, ki delujejo politično in se zavzemajo v javnem življenju za koristi kmečkega stanu. Imamo pa tudi gospodarske naprave, s katerimi bi si kmečki stan, ko bi se jih posluževal v polni meri, dosegel lep dobiček in bi si ustanovil naprave, ki bi bile v korist slovenskemu kmetu. Mislim tu predvsem na »Gospodarsko zvezo« v Ljubljani, ki je centrala za skupni nakup in prodajo. Te zveze naj bi se kmetje oklenili, pri njej naj bi naročali vse svoje potrebščine: umetna gnojila, semena, krmila in druge stvari, po njej naj bi prodajali vse svoje pridelke, potem bi nosili dobiček samim sebi. Zveza bi s tem dobičkom lahko čez nekaj let podpirala podobne naprave, kakoršne vidimo sedaj na Bavarskem. Gospodarska Zveza naj si prizadeva, da postane res centrala za blagovni promet. Kmetje pa naj gledajo, da pristopijo h »Gospodarski zvezi« kot člani in da pri nji skupno ali posamezno naročajo vse svoje potrebščine. Bolj kakor drugi stanovi ima kmečki stan dolžnost samoobrambe. Saj je kmečki stan in to posebno v naših slovenskih deželah stan, iz kojega se prenavljajo in pomlajajo vsi drugi stanovi. Narodno delo in narodna dolžnost je ohraniti gospodarsko močan in trden kmečki stan. Kmetje podajte si roke v »Kmečkih zvezah« kot politični kmečki organizaciji in pa v »Gospodarski zvezi« kot gospodarski organizaciji kmečkega stanu!

—n.

pripraviti za zidanje hiše, hleva ali svinjaka.

Kad bi mu pri tem delu šel na roke, zato hočem tu nekatere reči nasvetovati. Mnoge stavbe imajo napake, katerih ni mogoče odstraniti: takrat, ko so zidali, niso prav naredili in to se pozneje ne da več popraviti.

Za zidanje je treba pripraviti material. To je:

1. Kamen. Na deželi zidamo danes še večinoma s kamenjem, ker opeka je predraga in je ni povsod dobiti.

Kamen se dobi povsod. Deloma so skale, katere je treba razstreliti: lomljen kamen; deloma se lahko nakoplje posamezni kamni po njivah, senožetih in gozdih. Za zid najboljši kamni so tisti, ki se dobe po grmovju raztreseni.

Kadar kamen lomiš, odkoplješ zgornjo plast zemlje in prideš do skale, katero boš razstrelil. Tisti kamen, ki je bil ravno pod prstjo, je navadno za nič. Zrak in mrzla sta ga zdelala, drobi se, je razpokan. Ta kamen moraš dejati na stran, porabiti bi se dal k večjemu za prezid. Vsak kamen, ki je bil v zemlji, je nekoliko moker, vlažen. Ta mokrota mora iz kamna ven, preden ga denemo v zid. Prej se mora posušiti, v zidu se ne bo nikdar. Zakaj toliko poslopij moči? Po nekaterih stenah voda kar teče. Z mokrim kamenjem so zidali. Tak zid bo vedno moker ostal, posebno če so zid takoj ometali. Lomljen kamen mora vsaj eno zimo na prostem ostati, da pošteno razzebe in se posuši.

Kamen za zid mora biti trd in trden. Cvrst glas mora imeti, ko ga s kladivom udariš. Če se ti pod kladivom ogasi, kakor bi ga bil s klobukom udaril, nikar ga ne deni v zid. — Razpokan kamen tudi ne sme v zid. V razpoko bo zalezla voda, ki bo po zimi zmrznila in ga bo razgnala.

Imamo pri nas nekatere vrste črnega kamna, ki se kaj lepo lomi, nalomijo se dolge plošče, ki se dajo klati kakor skril, ki se rabi celo za strehe. Ta kamen je sicer zidarjem prav všeč, ker ga ni treba veliko obdelovati in zid dobro veže. Ima pa to slabo lastnost, da vlago nase vleče. Zid iz tega kamna je malokdaj suh, zato naj se ta kamen rabi za zidanje le takrat, ko je popolnoma suh. Zid iz tega kamna naj se ne zapre toliko časa, dokler se ni dobro presušil.

Prihodnjič pride na vrsto drugo gradivo.

H. P.

Sadjarska enketa.

Pri kranjskem deželnem odboru se je vršila dne 1. decembra sadjarska enketa, ki ji je bila naloga proučevati vobče močno zanemarjeno kranjsko sadjarstvo in poročati, kako bi se isto dalo izboljšati čim preje in čim uspešneje.

Ali homo spomladi zidali?

Tako premišljuje marsikateri gospodar in ga skrbi, ali bo mogel vse

Zborovalci so bili vsi edini v tem, da je treba zlasti na dve strani zastaviti vse sile, ako hočemo propadlo sadjarstvo dvigniti na tisto stopinjo napredka, ki jo zasluži zaradi svojega velikega gospodarskega pomena. Vse obravnave in sklepi merijo namreč na to, da je treba 1. izboljšati sadni material in 2. obenem skrbeti za to, da se vpelje, razvije in udomači primerna sadna uporaba. Tako se bode potem racionalne produkcije in potem ureditve konsumna v doglednem času dosegel tudi v sadjarstvu tak uspeh, kakor ga opazujemo pri drugih kmetijskih panogah, ki so veljale še pred malo leti za zanemarjene.

I. Sadna plemena. Kletarski nadzornik g. Fr. Gombač, ki pozna vso našo deželo do zadnjega kotička, jo je razdelil v takozvana sadjarska okrožja, ki se bodo pozneje izpopolnjevala vedno bolj in bolj. Določil je sadna plemena, ki se imajo v posameznih okrožjih najbolj priporočati in širiti. Glede pridobitve in razširjenja enotnega in krajevnim razmeram primerne sadnega materiala (drevja) je podal koncem svojega poročila sledeče predloge:

1. Da se more pridelati in pomnožiti v velikem številu posameznim krajem prikladnih sadnih vrst, trebalo bi napraviti dve ali vsaj eno jako obsežno deželno drevesnico ter razdeljevati le lepa drevesa v prvi vrsti kmetijskim korporacijam in občinam, ki bi morale skrbeti za pravilno zasaditev zlasti občinskih zemljišč in javnih potov.

2. V vsakem okrožju, kjer se namerava vpeljati nova ali pa razmnožiti že tam udomačena dobra sadna vrsta, bi se morali napraviti pod deželno kontrolo stoječi preizkuševalni sadovnjaki ter iz teh nasadov brezplačno razdeljevati cepiče med sadjarje dotičnega okraja.

3. Da se povzdigne kupčija s kranjskim sadjem v tujino, mora se delovati zlasti pri podružnicah in šolskih drevesnicah na to, da se pomnožuje kolikor možno malo vrst ter večinoma le tako sadje, ki se dolgo časa drži, ki prenese tudi najdaljši transport in ki se da tudi tehnično vsestransko uporabiti, n. pr. za napravo sadnega mošta, za kompot, sušenje itd.

II. Sadne vrste. Strokovni učitelj g. Zdolšek je obširno poročal, po kateri poti bi bilo hoditi, da bi se s časom določile sadne vrste za posamezna sadjarska okrožja, da bi se v tem oziru doseгла enotnost, ki je ravno za uspešen razvoj sadjarstva tako krvavo potrebna. Soglasno so se sprejeli sledeči tezaževni sklepi:

1. Vsako leto, v katerem sadno drevje vsaj deloma obrodi, naj se priredijo v posameznih krajih sadne razstave manjšega obsega, ki bi pokazale, kaj se da v dotičnem kraju dobrega pridelati in kaj doseči s posameznimi vrstami. Pri razstavah bi bilo vpeljati na to, da razstavijo posamezni posestniki večje množine ene vrste kot »vzo-

rec» pridelanega sadja in ne samo najlepših izbranih komadov. Ta razstava naj in.a obenem tudi namen sadnega semnja.

2. K tem razstavam bi bilo povabiti strokovnjake, ki se jim poveri naloga, da določijo sešasoma »normalni sortiment« za deželo. Ti strokovnjaki bi pa morali pri tej priliki tudi proučevati uspehe sadjarstva v posameznih krajih dotičnega okraja in ne, da bi se omejili samo na razstave.

3. Kakor hitro se nabere dovolj zanesljivega gradiva, da se z neko gotovostjo določi najbolj zanesljive vrste, se skliče zopet enketa, ki bi predloženi material pretresovala in slednjič določila vrste, ki naj se v deželi razmnožijo v veliki meri. S to enketo naj bo združena deželna sadjarska razstava.

Dokler se ne določi končni »normalni sortiment«, se po daljši debati sklene priporočati in razmnoževati sledeče sadne vrste:

1. Za Dolenjsko v obče: jablane: Mašanger, Rmeni bellefleur, Baumanova rajneta. V boljših in najboljših legah: Dolenjska voščenska, Kanadka, Ananasova rajneta in Tafelček. V slabih in bolj suhih legah: Rdeči iz Lož. — Hruške: Dielovka, Avranžerca, Liegelnovka, Napoleonovka. V najboljših gorskih legah: Zimska dekanika.

2. Za Gorenjsko v obče: jablane: Mašanger, Dancingerjev robač, Baumanova rajneta, Parkerjev peping. V gorkih zavetnih legah: Rmeni bellefleur, Kanadka, Ananasova rajneta, Beli zimski kalvil (le kot špalir ob južnih zidovih). — Hruške: Dielovka, Avranžerca, Boskova steklenka, Pastorovka, Napoleonovka, Zimska dekanika (kot špalir v najboljših legah).

3. Za Notranjsko, izvzemši Vipavo, jablane: Dancingerjev robač, Baumanova rajneta, Angleška bolniška rajneta, Bobovec, Mašanger (v ne presuhli zemlji). V najboljših rodovitnih legah (brez burje): Kanadka. — Hruške: Boskova steklenka, Napoleonovka, Pastorovka.

Za Vipavo: Boskova steklenka, Napoleonovka, Dielovka (v bolj vlažni zemlji), Amanlijeva maslenka, Bruta bona, Formentinka, Zgodnja Magdalena, Koperčerca.

Ker je ta seznam le začasnega pomena, so se upoštevale samo jablane in hruške.

III. Sadna trgovina. Da bi sadna trgovina dajala na Kranjskem najlepših dohodkov, je več kot gotovo, da je pa ravno ta trgovina pri nas še malo znana, je pa tudi resnica. Vzroka temu poslednjemu dejstvu sta pred vsem dva, in sicer:

1. Kranjski sadjarji nimajo za kupčijo primernih enotnih vrst v večji množini, ampak navadno najdemo tudi pri boljših sadjarjih in ugodnih krajih toliko vrst, kolikor dreves.

2. Naši sadjarji v obče ne znajo prirediti sadja za kupčijo.

Zato je podal deželni sadjarski inštruktor Humek koncem svojega poročila sledeče predloge v uvaževanje: V povzdigo trgovine s svežim sadjem na Kranjskem je treba:

1. Izboljšati sadni material (sadno drevje). To naj se doseže z določitvijo primernih kupčijskih sadnih vrst in z doslednim vzgajanjem in zasajanjem samo teh vrst in pa s precepljevanjem dobro rastočih dreves slabih vrst.

2. Poučevati sadjarje. Sadjar se mora seznaniti z najpotrebnejšimi trgovskimi zahtevami. Razven pravilne gnojitve sadnega drevja pričeti se mora tudi pravilnega ravnanja s sadjem, pred vsem obiranja, sortiranja, shranjevanja, vkladanja in prevažanja.

3. Pridobiti našemu sadju ime na svetovnem trgu. To se bo doseglo potem realnih trgovskih zvez in potem sadnih razstav.

4. Prirejati domače sadne razstave, združene s sadno prodajo. Proučiti je treba, kako bi se vpeljali sadni semnji.

IV. Domača sadna uporaba. Noben pridelek se pri nas tako slabo ne uporablja, kakor ravno sadje; to nam kaže vsako dobro sadno leto. Posebno je prišlo popolnoma ob veljavo sušene sadja. Popolnoma je neznana med priprostim ljudstvom najraznovrstnejša uporaba sadja, kot sadne konserve, sadni soki itd.

Na podlagi jako stvarnega poročila je podal strokovni učitelj g. Zdolšek sledeče misli v presojo: Domača uporaba sadja naj se izkuša dvigniti:

1. S praktičnimi kletarskimi tečaji za napravo sadjevca.

2. Za razširjenje sadjevca naj se dela reklama.

3. Za sušenje sadja je treba prirediti praktične tečaje, ki bi bili v zvezi s tečaji za vkuhanje sadja in če so razmere ugodne, tudi s tečaji za napravo sadjevca. Taki tečaji naj bodo tri- do štiridnevni, kakor na Nižjem Avstrijskem, in bi morali biti potovalni. Prirejajo naj se tudi po mestih, pred vsem v Ljubljani, ker so taka središča najboljši odjemalci sadja in dokler ne privadimo mestnih prebivalcev na sadne konserve, se bodo te le težko udomačile na deželi.

4. V gospodinjstvih šolah se naj polaga največjo važnost na domačo uporabo sadja.

V. in VI. Sadna industrija in sadjarske zadruge. Zadnji dve točki dnevnega reda je združil poročevalec gosp. Rohrman v eno celoto in razvil mnogo lepih misli, vrednih vsega uvaževanja. Sadna industrija je pri nas mogoča skoraj edino le na podlagi zadrugištva. Pa tudi uspešen razvoj sadne kupčije je odvisen v prvi vrsti od dobro zasnovanih in pravilno poslujočih zadrug. Vprašanje je le, ali naj se ustanovi najprej v Ljubljani deželna sadjarska zadruga, ki naj bi takorekoč rodila zadruge-podružnice po deželi, ali naj se osnujejo krajevne zadruge

najprej po deželi, koder so za to ugodna tla. Ko bi število teh zadrug zadostno naraslo, bi se šele osnovala centrala v Ljubljani, ki bi jo potem popirale in zagale zadruga po deželi.

Vsekako je treba pri snovanju sadjarskih zadrug največje previdnosti in se mora vsa zadeva predvsem dobro proučiti.

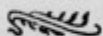
Poročevalec je predložil enketo sledeče resolucije, ki so se sprejele soglasno:

1. S poukom naj se pripravljajo tla za osnivanje sadjarskih zadrug.

2. Sola na Grmu naj se opremi z vsemi potrebnimi pripomočki za industrijsko uporabo sadja.

3. Delati je na to, da se sčasoma osnuje v Ljubljani osrednja sadjarska zadruga v zvezi s sadno trgovino in sadno industrijo.

Ako se izpeljejo vsi ti načrti, smemo opravičeno upati, da bode napočila tudi za kranjsko sadjarstvo boljša doba, da bodo v doglednem času zginele s površja pragozdom podobne sadne gosče in da bo delavno slovensko ljudstvo tudi sadno drevje jelo prištevati med kulturne rastline, ki le tedaj dajejo zadovoljiv dohodek, ako se obdelujejo in oskrbujejo racionalno.

Pitanje prešičev.

Letos je bilo malo krompirja in pese. Naši gospodarji so hoteli s prodajo prešičev, ker so se bali, da bi jim krme ne zmanjkalo. — Misli se splošno, da je nemogoče brez krompirja prešiče dobro odebiliti. Skušnje po drugih krajih pa kažejo, da se dajo tudi z žitom doseči prav ugodni uspehi.

V severni Nemški je blizu pomorskega mesta Bremen kmečka vas Brinkum, ki šteje nekaj nad 1200 ljudi, ki imajo 23.000 prešičev. Ker je mnogo ljudi, ki se ne pečajo z gospodarstvom, pride na vsako hišo precej nad 100 prešičev. »Za Boga,« bodo rekli naši gospodarji, »kako jih pa morejo opraviti in rediti?« En sam hlapec opravi navadno 300 do 400 prešičev. Postavijo nizka poslopja, ki se dajo dobro zračiti, visoka nekaj nad dva metra. Znotraj je kar z deskami ali lahkim betonom pregrajeno. Nositi ni treba nobene krme, ker je v sredi položen tir, po katerem vozi voziček krmo za prešiče.

V te pitalnice spravijo male prešičke dva do tri mesece stare, 20 do 25 kg težke. Ker pridejo prešički iz zelo toplih hlevov, jim skozi 14 dni nastiljajo; pozneje ne rabijo nobene stelje. Hlev je tako napravljen, da se gnojica lahko odteka in blato odstrani. Včasih spuščajo prešiče malo ven, da se prsti nažró. Navadno jim pa prst v staje vržejo, ker tudi tam dobro vedo za nauk, ki je našim gospodarjem dobro znan, da morajo prešiči,

ki se pitajo, ležati. Krmo jim dajo navadno trikrat, v nekaterih krajih le dvakrat na dan. Nimajo krompirja, ne pese, ne korenja, ne detelje. Krmijo jih le z zdrobljenim ječmenom, kateremu primešajo nekaj vode, ki se pozimi segreje.

Navadno dobi prešič na dan 2 kg in pol strtega ječmena in nekaj ribje moke ali klajnega apna, da napravi močne kosti. Začetka se da le nekaj čez 1 kg ječmena, pozneje več. Toda vsak prešič mora svoj porcijon popolnoma povžiti. Če kaka žival hitreje raste in več potrebuje, dobi več ječmena. Hlapec naloži ječmen na voziček, ustavi pri vsaki staji, odmeri na posebni lopati krmo, spusti vodo in gre naprej. Plače ima ob svojem 1200 do 1400 kron, ker tam ne plačujejo po beraško. Vsaka žival se zredi na dan od $\frac{1}{2}$ kg do 1 kg. — Ječmen stane 100 kg 14 do 16 K, prešiče prodajo po 1 K 10 vin. do 1 K 40 vin. 1 kg žive teže. V petih ali šestih mesecih imajo navadno 100 do 125 kg, torej težo, ki se pri nas z vsem krompirjem in vso kuho navadno ne doseže v tem času. Najraje imajo čiste jorkširce, ker prav naglo rastejo in izvrstno porabijo dano krmo, sponesli so se pa tudi izboljšani prešiči, ki jih tam »veredelte Land-schweine« imenujejo, prav izvrstno.

Paziti je treba, da se z malimi pujsi ne zanesse kuge v hlev, ker potem gre vse in ima gospodar gotovo zgubo. Hlevi morajo biti popolno na suhem, najboljše na malo vzvišenem kraju. Za temelj se napravi gramoz do pol metra na debelo. Za tlak je najboljše ona opeka za peči (Backsteine). Cement je pregladek in premrz. Prostori se morajo dati dobro zračiti, ker prešiči veliko hitreje rastejo v svežem zraku. Toda nikdar ne sme čez prešiče vleči, ker jim preprih zelo škoduje.

V Brinkumu so torej začeli. Ljudje so postali kmalu premožni. Še ubogi pismonoši so si napravili lastno pitalnico. Lani so imeli čez 7000 kron čistega dobička. Zdaj so začeli napravljati tepitalnice po celi deželi. Množile so se hitro, kakor gobe po dežju. Ljudje so precej vneti, ko vidijo, da podjetje nese. Zdaj jih je že več sto.

Ni čudno, če dobro vspevajo. Izmed domačih živali gotovo prešič najboljše porabi dano krmo. Njegovo meso je vedno tudi najdražje. Goveda še ni bila nikdar tako draga kakor letos, ko se plačuje 80 vin. do 1 K 10 vin. kg žive teže. Prešiči so se še zdaj, ko so bili najcenejši, plačevali po 1 K 10 vin. Nerazumevno je torej, zakaj se niso pri nas lotili v večji meri pitanja prešičev. Letos je bilo malo krompirja. Prešiči, ki se prodajo, so večinoma suhi, bolj slabi plemeniti. Veliko jih gre na Češko in v nemške kraje, kjer jih izpitajo in dobro pri tem zaslužijo.

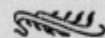
Ni krompirja! Zakaj jim pa žita, turšice ali ječmena ne daste, da bi debeli postali? »Saj bo še za družino premalo.« Par zrnov turšice se vrže živali in to se imenuje pitanje! Škoda se zdi

kupiti žito, toda nič ne pomislijo, da s tem le sami sebe oškodujejo. Računaj, koliko stane žito, iztehtaj prešiča večkrat ali ga zmeri na pedi in prste, kakor je pri naših gospodinjah navada, pa boš kmalu videl, koliko zaleže žito in kako se izplača pri reji. Dajal sem sam prešiču na dan okoli 1 kg turšice poleg druge krme. Izredil se je na dan čez 1 kg. V šestih mesecih je imel 120 kg. Pri nas je pitanje s turšico veliko bolj v navadi kakor z ječmenom. Naši bratje Srbi in Hrvatje jo prodajo na tisoče vagonov. Zdaj stane nova en vagon 14 do 16 vin. kg. Daj jo prešiču vsak dan 1 kg, izračunaj težo in kmalu boš videl, koliko si priredil. Prav dobro bi bilo poizkusiti tudi z ječmenom. Zgubiti ne moreš ničesar. Kupi nekaj sto kilogramov žita, dajaj ga skozi nekaj mesecev prešičem dobre pasme, ker z onimi grdimi in suhimi ščetinci, ki imajo osre hrbte, da bi se kmalu urezal, ne boš ničesar dosegel.

Mnogi gospodarji prodajajo pri nas žito ali druge poljske pridelke. To je za sedanji čas prava potrata. Porabi kolikor moč vse doma za lastno živino in sej tako žito, ki ti bo za pitanje živali največ vrglo.

Če se je na Nemškem sponeslo pitanje v večjem, zakaj se ne bi pri nas. Imamo veliko pametnih in podjetnih gospodarjev, ki imajo nekaj grošev za silo. Zakaj ne bi poizkusili na lažji način služiti svoj kruh. Začneš laiko z malim. Izberi najboljše prešiče, kupi žita in pitaj kakor najboljše moreš. Potem vzemi svinčnik in računaj stroške in vrednost živali, pa boš precej na jasnem, da mora iti. Izguba je nemogoča pri pametnih ljudeh.

Prav dobro se bi sponesle take pitalnice za mlekarne, ki imajo posneto mleko ali siratko na razpolago. S samo siratko in zdrobljenim žitom bi se lahko prešiči dobro izpitili, mlekarna bi izvrstno izhajala. Bog nam je dal pamet, dobro zemljo in priložnost, sezimo po uspehu!

Avstrijski proračun.

Vsako leto predloži finančni minister poslancem v državnem zboru račun državnega gospodarstva za prihodnje leto, vse dohodke, ki jih bo država imela, in vse stroške za uradnike, državni dolg, vojsko, upravo in gospodarstvo. Za vsakega državljana je zanimivo vedeti, kako se pri nas z davkom gospodari. Prihajujemo torej najvažnejše številke.

Za leto 1911 upa finančni minister vseh dohodkov 2813 milijonov kron, to je vsak avstrijski državljan naj bi plačal po 93 K. To seveda niso le direktni davki. Znesek plačuješ, ko vživaš kavo in sladkor, ko tobak rabiš in se po železnici voziš.

Davki sami bodo prinesli 1698 milijonov 250.800 K. Od tega zneska ne

znaša zemljiški davek niti 50 milijonov. Lani so imeli davke za 36 milijonov niti proračunane.

Posebni davki znašajo:

	mil. K.	mil. K.
nišnovazredni	90-7	letos več za 10-27
obrti	36-79	
od akcij in bank . . .	68-3	1-75
osebna dohodnina . . .	81-	21-1
sladkor	144-	8-
pivo	77-5	manj 1-
petrolej	22-	več 0-6
od zaklane živine . . .	17-2	0-5
davek od vseh kart . . .	22-5	2-2
loterija	34-3	1-

Od tobaka pričakujejo vseh dohodkov 290 milijonov. Čez ta davek se še najmanj pritožujejo. Naša država je največji tobačni tovarnar na svetu. Še na tuje prodamo domačih cigar za več milijonov. Plače delavcem in delavkam znašajo v tobačnih tovarnah 298 milijonov, ostala uprava do 10 milijonov; tobaka kupijo doma za 22 milijonov, na tujem za 40 milijonov kron. Le na Rumunskem hoče vlada v prihodnjih letih kupiti do 2 milijona kg tobaka. Morebiti bi tudi pri nas na mnogih krajih tobak dobro uspeval, ko bi ga smeli pridelovati. Država ima pri tem najboljšem podjetju 183 milijonov čistega dohodka. — Vse železnice donesajo 811.159.400 K, to je 34 milijonov več kakor lani, stroški 749.776.900 kron. Pri tem je proračunjeno, da se bo 1162 milijonov dalo za nove železnice. Denar, ki ga imamo v železnicah, se prav slabo obrestuje. Pravijo, da pri nas ne znamo s tem gospodariti. Od pošte, brzojavov, znamk bo dohodkov v trgovinskem ministrstvu 205 milijonov, za 13 milijonov več kakor lani.

Stroški so pa tudi veliki:

Za najvišji sodni dvor damo 113 milijonov, ravno toliko na Ogrskem, torej skupno 226 milijonov. Za cesarsko pisarno 189.600 K. Državni zbor stane 4.165.083 K; za vojaštvo in skupne zadeve 324 milijonov in dež. brambo 97 milijonov. Za poduk in bogočastje, to je vse državne šole in univerze 105 milijonov; finančno ministrstvo porabi 854 milijonov, trgovsko ministrstvo 223 milijonov, justično ministrstvo, torej vse sodnije, 87 milijonov, za nova poslopja 25 milijonov; ministrstvo javnih del 100 milijonov. Za sanje pokojnine bo treba plačati visokim in nizkim gospodom 111 milijonov. Le bivši ministri dobijo čez 700.000 K pokojnine na leto. Za te je jako dobro. Če so le nekaj dni v tej visoki časti, dobijo za celo življenje 8000 do 16.000 kron pokojnine na leto. Pokojnina se je le od vlani zvišala za 12 milijonov kron.

Še pred šestimi leti so znašali vsi dohodki avstro-ogrske države le 1800 milijonov in približno toliko tudi stroški. Torej smo v tem kratkem času napredovali za 1000 milijonov dohodkov in stroškov. Takrat so znašali vsi direktni in indirektni davki 1339 milijonov kron, zdaj znašajo 1698 milijonov.

nov. Od tobaka smo takrat dobili le 320 milijonov, zdaj 390, od loterije 27 milijonov, zdaj 35 milijonov. Povsod se nam kaže živahen napredek, ki prav živo priča, da hočejo ljudje dobro živeti.

Slabo je pa za nas, da gre toliko našega denarja na tuje. Vsako leto damo blizu 400 milijonov kron za same obresti tujim kapitalistom od našega dolga. Večina tega denarja gre na Francosko. Prejšnja leta smo se odškodovali s kupčijo. Ker so bile letine dobre, smo dobili od tujih držav za svoje izdelke, posebno za živino, sladkor in razne obrtne priprave čez 300 milijonov kron več, kakor smo mi plačali drugim. Vsled slabe letine v zadnjih letih smo pa morali do 400 milijonov več doplačati tujcem, kakor smo mi dobili. Tu se zopet vidi, da trpijo vsi, če se kmetu slabo godi. Potemtakem smo v zadnjem času na leto 800 milijonov več tujcem dali, kakor smo od njih prejeli.

Mažari so pa precej za nami. Tam ima država 1671 milijonov dohodkov. Je res le 19 milijonov ljudi, pri nas pa 29 milijonov, vendar smo mi precej na boljšem. Pri nas pride na vsakega človeka natančno 9-3 K davka, na Ogrskem le 7-7 K. Lahko bi pa tudi rekli, da so pri nas hujši davki, kakor na Ogrskem. Mi pa vemo, da smo imovitejši in bolj petični kakor Ogrji.

Tržni pregled.

1. Zito je ohranilo večinoma prejšnje cene. Na Francoskem so vsled obilnega dežja narastle reke in poplavlile najboljše polje. Kmetje pravijo, da bodo morali eno tretjino posejanega prostora preorati. — Na Nemškem je dež tudi napravil veliko škodo. Še bolj se pa pritožujejo čez miši. Menda se niso nikdar tako opustošile polja. S strupi in kužnimi bacili preganjajo male živalice, toda ne morejo jim do živga. Miši je letos povsod preveč. — Na Ruskem hoče zdaj vlada ob železnicah napraviti nova skladišča in dajati ljudem denar na posodo, da ne bodo prisiljeni, kar na slepo prodajati. Dozdaj še vedno daje Ruska največ pšenice svetovnemu trgu.

Argentinijska bo imela na prodaj okoli 200.000 vagonov pšenice. Pričakovali so še boljše letine. — V Severni Ameriki vedno sneži, kar bo za žito dobro. Ravno tam najbolj razumejo zakrivati resnično množino žita ali kakor pravimo bolj po domače: tam znajo najbolj lagati.

2. Goveje živine res primanjkuje, cena gre naprej. 27. decembra 1910 je bil na Dunaju semenj. Najboljše pitane vole so plačevali 114 do 120 K žive vage brez užitninskega davka, lepo rejene 102 do 108 K, krave 88 do 110 K. Tudi na drugih trgih in naših semnjah se

kaže veliko pomanjkanje. Bati se je, da bodo mnogi gospodarji preveč odprodali in spomladi le s kravami orali, kar nazadnje ne bi bilo tako napačno. Kar čudne cene so pa dosegle lepe krave. Čisto navadne plačujejo po 400 K s teletom. Dobe se tudi krave, za katere ponujajo do 700 K.

3. Prešiči so šli v ceni naprej. Na dunajskem semnju 27. decembra 1910 je bilo 3833 debelih in 8194 srednjih plemenih prešičev. Čez 2000 so jih že pred semnjem kupili razni mesarji. Skupno je bilo zglašenih 14.338 prešičev. Plačevali so debele prešiče 148 do 151 kron žive teže, srednje 140 do 146 K. V primeri z zadnjim semnjem so se plačevali debeli prešiči do 12 v, plemeniti 12 do 16 v dražje. Cena bo šla skoro gotovo še naprej. Mesarji prodajajo meso 2 do 3 K 1 kg. Kako lahko bi si nakupili meščani in delavci od kmetov samih prešiče ter si dali tam napraviti meso in zabelo. Bilo bi veliko cenejše in boljše.

4. Mleka in masla je vedno manj. Le po praznikih ga je navadno preveč, ker gospoda takrat nima denarja. V čudnem strahu so bili zdaj na Dunaju in v drugih mestih. Vsled razširjenja kuge na parkljih in gobcu so poročali časopisi, da se bolezen lahko prenese po mleku in maslu tudi na človeka. Fini ljudje se boje bolezni. Na tisoč družin ni hotelo uživati ne masla ne mleka. Dunajski mlekarji so prišli v zadrego, kam bodo šli s svojimi izdelki. Naprosili so torej večake, napravili velik shod, kjer so veleučeni strokovnjaki povedali bojazljivcem, da ni take nevarnosti. Ta poročila so poslali vsem večjim listom. Zdaj bo menda zopet boljše.

Kathreiner Kneippova sladna kava

je le ena, posnemkov pa je več! Zato pozor! Zahtevajte in jemljite samo izvirne zavoje s z imenom

Kathreiner

Prodaja se že rabljeni 3814 (1)
čevljarski šivalni stroj
pri IVAN SEUNIG, Ljubljana, Stari trg, št. 7.

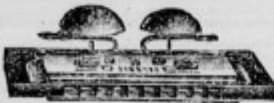
Najbolše ustne orglice.

V zalogi imam le 1. kakovost, ter se vsi instrumenti najskrbneje preizgajajo pred odposiljanjem.

St. 266. Ljudska prijateljica, ustne orglice, izborna orodje za solo in spremljanje, močni toki tremola, olano in forte, v 36 tihl. z 10 glasovi K 130, 28 glasov K 180, 40 glasov K 220.

St. 78/8. Fina tremolo-harmonika z zvonce, 28 glasov, 16 den. ploščami, močnimi nikeli. pokrovi, 16 cm dolga, v turalu, K 140, ista le 24 glasov, 13 cm dolga, cimb. plošče v turalu, K-90

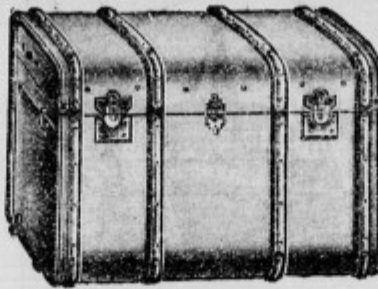

St. 628/32. Fine alpske tremolo-koncertne ustne orglice s 1 zvonce, 16 den. ploščami nikela pokrovi, 32 glasov, 17 cm dolge v kartonu K-60

Nikak riziko! Zamenjava dovoljena ali denar nazaj! Naročila pod 2. le proti vnoslatvi denarja vstevši pošto; naročila nad 2 K proti povzetju izvršuje

Jan Konrad, c. in kr. dv. založnik Brūx št. 1381
Glavni cenik z nad 3000 slikami na zahtevo zastoj in franko. Češ. o.

W nkljer-jevi kovčegi iz bičja, notni kovčegi in torbe.

Železni kovčegi, zgalni kovčegi, kovčegi za čevlje in klobuke, torbe iz usnja, kovčegi i. torbe s pripravo za potov, potrebščine ali brez nje.

Jos. Winkler & sin spec. za kavčuge Dunaj I., Himmelfortg. 7. Telefon 8267. Iustr. cenik za stoji in franko. Reprekezo! Zankito zajamčeno. Tečna postrežba.

Odeje za konje (koci) solidno, trpežno izvršene.

St. 233. Stajerska odeja iz dlake, povsem karirasta v različnih vzorcih, kot temeljna barva rujava z rdeče-višnjevimi ali rdeče zelenimi pasami, ramena z rdečerumenimi pasami, modra z rdečerumenimi pasami, zelena s črnimi pasami, sivorjava z belimi pasami. — I velikost 175 cm do ga, 115 cm 8 roka K 5.—. — Boljše odeje K 57, 66, 7.—, 82, 9.—, 1.— 0 in višje v bogati izbiri. Nikak ri lko! Zamenjava dovoljena ali denar nazaj! Pošila proti povzetju ali predplačju c. in kr. dvorni založnik

Jan Konrad, pošiljalnica Brūx 1396 (Češko).
Glavni cenik z nad 3000 slikami na zahtevo zastoj in franko.

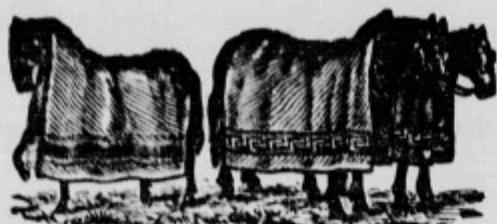

Lovske puške

izborna izstreljena, najboljše kakovosti dobavljiva c. in kr. dvorni založnik

Jan Konrad, Brūx št. 1402, (Češko).

Lancaster-dvocevke z jeklenimi in v srebro vrezanimi okraski, okroglo kopito, prikladno za lico in roko lici samokresa kat 16, 18, 20, 22, 24, 26, 28, 30, 32, 34, 36, 38, 40, 42, 44, 46, 48, 50, 52, 54, 56, 58, 60, 62, 64, 66, 68, 70, 72, 74, 76, 78, 80, 82, 84, 86, 88, 90, 92, 94, 96, 98, 100, 102, 104, 106, 108, 110, 112, 114, 116, 118, 120, 122, 124, 126, 128, 130, 132, 134, 136, 138, 140, 142, 144, 146, 148, 150, 152, 154, 156, 158, 160, 162, 164, 166, 168, 170, 172, 174, 176, 178, 180, 182, 184, 186, 188, 190, 192, 194, 196, 198, 200, 202, 204, 206, 208, 210, 212, 214, 216, 218, 220, 222, 224, 226, 228, 230, 232, 234, 236, 238, 240, 242, 244, 246, 248, 250, 252, 254, 256, 258, 260, 262, 264, 266, 268, 270, 272, 274, 276, 278, 280, 282, 284, 286, 288, 290, 292, 294, 296, 298, 300, 302, 304, 306, 308, 310, 312, 314, 316, 318, 320, 322, 324, 326, 328, 330, 332, 334, 336, 338, 340, 342, 344, 346, 348, 350, 352, 354, 356, 358, 360, 362, 364, 366, 368, 370, 372, 374, 376, 378, 380, 382, 384, 386, 388, 390, 392, 394, 396, 398, 400, 402, 404, 406, 408, 410, 412, 414, 416, 418, 420, 422, 424, 426, 428, 430, 432, 434, 436, 438, 440, 442, 444, 446, 448, 450, 452, 454, 456, 458, 460, 462, 464, 466, 468, 470, 472, 474, 476, 478, 480, 482, 484, 486, 488, 490, 492, 494, 496, 498, 500, 502, 504, 506, 508, 510, 512, 514, 516, 518, 520, 522, 524, 526, 528, 530, 532, 534, 536, 538, 540, 542, 544, 546, 548, 550, 552, 554, 556, 558, 560, 562, 564, 566, 568, 570, 572, 574, 576, 578, 580, 582, 584, 586, 588, 590, 592, 594, 596, 598, 600, 602, 604, 606, 608, 610, 612, 614, 616, 618, 620, 622, 624, 626, 628, 630, 632, 634, 636, 638, 640, 642, 644, 646, 648, 650, 652, 654, 656, 658, 660, 662, 664, 666, 668, 670, 672, 674, 676, 678, 680, 682, 684, 686, 688, 690, 692, 694, 696, 698, 700, 702, 704, 706, 708, 710, 712, 714, 716, 718, 720, 722, 724, 726, 728, 730, 732, 734, 736, 738, 740, 742, 744, 746, 748, 750, 752, 754, 756, 758, 760, 762, 764, 766, 768, 770, 772, 774, 776, 778, 780, 782, 784, 786, 788, 790, 792, 794, 796, 798, 800, 802, 804, 806, 808, 810, 812, 814, 816, 818, 820, 822, 824, 826, 828, 830, 832, 834, 836, 838, 840, 842, 844, 846, 848, 850, 852, 854, 856, 858, 860, 862, 864, 866, 868, 870, 872, 874, 876, 878, 880, 882, 884, 886, 888, 890, 892, 894, 896, 898, 900, 902, 904, 906, 908, 910, 912, 914, 916, 918, 920, 922, 924, 926, 928, 930, 932, 934, 936, 938, 940, 942, 944, 946, 948, 950, 952, 954, 956, 958, 960, 962, 964, 966, 968, 970, 972, 974, 976, 978, 980, 982, 984, 986, 988, 990, 992, 994, 996, 998, 1000, 1002, 1004, 1006, 1008, 1010, 1012, 1014, 1016, 1018, 1020, 1022, 1024, 1026, 1028, 1030, 1032, 1034, 1036, 1038, 1040, 1042, 1044, 1046, 1048, 1050, 1052, 1054, 1056, 1058, 1060, 1062, 1064, 1066, 1068, 1070, 1072, 1074, 1076, 1078, 1080, 1082, 1084, 1086, 1088, 1090, 1092, 1094, 1096, 1098, 1100, 1102, 1104, 1106, 1108, 1110, 1112, 1114, 1116, 1118, 1120, 1122, 1124, 1126, 1128, 1130, 1132, 1134, 1136, 1138, 1140, 1142, 1144, 1146, 1148, 1150, 1152, 1154, 1156, 1158, 1160, 1162, 1164, 1166, 1168, 1170, 1172, 1174, 1176, 1178, 1180, 1182, 1184, 1186, 1188, 1190, 1192, 1194, 1196, 1198, 1200, 1202, 1204, 1206, 1208, 1210, 1212, 1214, 1216, 1218, 1220, 1222, 1224, 1226, 1228, 1230, 1232, 1234, 1236, 1238, 1240, 1242, 1244, 1246, 1248, 1250, 1252, 1254, 1256, 1258, 1260, 1262, 1264, 1266, 1268, 1270, 1272, 1274, 1276, 1278, 1280, 1282, 1284, 1286, 1288, 1290, 1292, 1294, 1296, 1298, 1300, 1302, 1304, 1306, 1308, 1310, 1312, 1314, 1316, 1318, 1320, 1322, 1324, 1326, 1328, 1330, 1332, 1334, 1336, 1338, 1340, 1342, 1344, 1346, 1348, 1350, 1352, 1354, 1356, 1358, 1360, 1362, 1364, 1366, 1368, 1370, 1372, 1374, 1376, 1378, 1380, 1382, 1384, 1386, 1388, 1390, 1392, 1394, 1396, 1398, 1400, 1402, 1404, 1406, 1408, 1410, 1412, 1414, 1416, 1418, 1420, 1422, 1424, 1426, 1428, 1430, 1432, 1434, 1436, 1438, 1440, 1442, 1444, 1446, 1448, 1450, 1452, 1454, 1456, 1458, 1460, 1462, 1464, 1466, 1468, 1470, 1472, 1474, 1476, 1478, 1480, 1482, 1484, 1486, 1488, 1490, 1492, 1494, 1496, 1498, 1500, 1502, 1504, 1506, 1508, 1510, 1512, 1514, 1516, 1518, 1520, 1522, 1524, 1526, 1528, 1530, 1532, 1534, 1536, 1538, 1540, 1542, 1544, 1546, 1548, 1550, 1552, 1554, 1556, 1558, 1560, 1562, 1564, 1566, 1568, 1570, 1572, 1574, 1576, 1578, 1580, 1582, 1584, 1586, 1588, 1590, 1592, 1594, 1596, 1598, 1600, 1602, 1604, 1606, 1608, 1610, 1612, 1614, 1616, 1618, 1620, 1622, 1624, 1626, 1628, 1630, 1632, 1634, 1636, 1638, 1640, 1642, 1644, 1646, 1648, 1650, 1652, 1654, 1656, 1658, 1660, 1662, 1664, 1666, 1668, 1670, 1672, 1674, 1676, 1678, 1680, 1682, 1684, 1686, 1688, 1690, 1692, 1694, 1696, 1698, 1700, 1702, 1704, 1706, 1708, 1710, 1712, 1714, 1716, 1718, 1720, 1722, 1724, 1726, 1728, 1730, 1732, 1734, 1736, 1738, 1740, 1742, 1744, 1746, 1748, 1750, 1752, 1754, 1756, 1758, 1760, 1762, 1764, 1766, 1768, 1770, 1772, 1774, 1776, 1778, 1780, 1782, 1784, 1786, 1788, 1790, 1792, 1794, 1796, 1798, 1800, 1802, 1804, 1806, 1808, 1810, 1812, 1814, 1816, 1818, 1820, 1822, 1824, 1826, 1828, 1830, 1832, 1834, 1836, 1838, 1840, 1842, 1844, 1846, 1848, 1850, 1852, 1854, 1856, 1858, 1860, 1862, 1864, 1866, 1868, 1870, 1872, 1874, 1876, 1878, 1880, 1882, 1884, 1886, 1888, 1890, 1892, 1894, 1896, 1898, 1900, 1902, 1904, 1906, 1908, 1910, 1912, 1914, 1916, 1918, 1920, 1922, 1924, 1926, 1928, 1930, 1932, 1934, 1936, 1938, 1940, 1942, 1944, 1946, 1948, 1950, 1952, 1954, 1956, 1958, 1960, 1962, 1964, 1966, 1968, 1970, 1972, 1974, 1976, 1978, 1980, 1982, 1984, 1986, 1988, 1990, 1992, 1994, 1996, 1998, 2000, 2002, 2004, 2006, 2008, 2010, 2012, 2014, 2016, 2018, 2020, 2022, 2024, 2026, 2028, 2030, 2032, 2034, 2036, 2038, 2040, 2042, 2044, 2046, 2048, 2050, 2052, 2054, 2056, 2058, 2060, 2062, 2064, 2066, 2068, 2070, 2072, 2074, 2076, 2078, 2080, 2082, 2084, 2086, 2088, 2090, 2092, 2094, 2096, 2098, 2100, 2102, 2104, 2106, 2108, 2110, 2112, 2114, 2116, 2118, 2120, 2122, 2124, 2126, 2128, 2130, 2132, 2134, 2136, 2138, 2140, 2142, 2144, 2146, 2148, 2150, 2152, 2154, 2156, 2158, 2160, 2162, 2164, 2166, 2168, 2170, 2172, 2174, 2176, 2178, 2180, 2182, 2184, 2186, 2188, 2190, 2192, 2194, 2196, 2198, 2200, 2202, 2204, 2206, 2208, 2210, 2212, 2214, 2216, 2218, 2220, 2222, 2224, 2226, 2228, 2230, 2232, 2234, 2236, 2238, 2240, 2242, 2244, 2246, 2248, 2250, 2252, 2254, 2256, 2258, 2260, 2262, 2264, 2266, 2268, 2270, 2272, 2274, 2276, 2278, 2280, 2282, 2284, 2286, 2288, 2290, 2292, 2294, 2296, 2298, 2300, 2302, 2304, 2306, 2308, 2310, 2312, 2314, 2316, 2318, 2320, 2322, 2324, 2326, 2328, 2330, 2332, 2334, 2336, 2338, 2340, 2342, 2344, 2346, 2348, 2350, 2352, 2354, 2356, 2358, 2360, 2362, 2364, 2366, 2368, 2370, 2372, 2374, 2376, 2378, 2380, 2382, 2384, 2386, 2388, 2390, 2392, 2394, 2396, 2398, 2400, 2402, 2404, 2406, 2408, 2410, 2412, 2414, 2416, 2418, 2420, 2422, 2424, 2426, 2428, 2430, 2432, 2434, 2436, 2438, 2440, 2442, 2444, 2446, 2448, 2450, 2452, 2454, 2456, 2458, 2460, 2462, 2464, 2466, 2468, 2470, 2472, 2474, 2476, 2478, 2480, 2482, 2484, 2486, 2488, 2490, 2492, 2494, 2496, 2498, 2500, 2502, 2504, 2506, 2508, 2510, 2512, 2514, 2516, 2518, 2520, 2522, 2524, 2526, 2528, 2530, 2532, 2534, 2536, 2538, 2540, 2542, 2544, 2546, 2548, 2550, 2552, 2554, 2556, 2558, 2560, 2562, 2564, 2566, 2568, 2570, 2572, 2574, 2576, 2578, 2580, 2582, 2584, 2586, 2588, 2590, 2592, 2594, 2596, 2598, 2600, 2602, 2604, 2606, 2608, 2610, 2612, 2614, 2616, 2618, 2620, 2622, 2624, 2626, 2628, 2630, 2632, 2634, 2636, 2638, 2640, 2642, 2644, 2646, 2648, 2650, 2652, 2654, 2656, 2658, 2660, 2662, 2664, 2666, 2668, 2670, 2672, 2674, 2676, 2678, 2680, 2682, 2684, 2686, 2688, 2690, 2692, 2694, 2696, 2698, 2700, 2702, 2704, 2706, 2708, 2710, 2712, 2714, 2716, 2718, 2720, 2722, 2724, 2726, 2728, 2730, 2732, 2734, 2736, 2738, 2740, 2742, 2744, 2746, 2748, 2750, 2752, 2754, 2756, 2758, 2760, 2762, 2764, 2766, 2768, 2770, 2772, 2774, 2776, 2778, 2780, 2782, 2784, 2786, 2788, 2790, 2792, 2794, 2796, 2798, 2800, 2802, 2804, 2806, 2808, 2810, 2812, 2814, 2816, 2818, 2820, 2822, 2824, 2826, 2828, 2830, 2832, 2834, 2836, 2838, 2840, 2842, 2844, 2846, 2848, 2850, 2852, 2854, 2856, 2858, 2860, 2862, 2864, 2866, 2868, 2870, 2872, 2874, 2876, 2878, 2880, 2882, 2884, 2886, 2888, 2890, 2892, 2894, 2896, 2898, 2900, 2902, 2904, 2906, 2908, 2910, 2912, 2914, 2916, 2918, 2920, 2922, 2924, 2926, 2928, 2930, 2932, 2934, 2936, 2938, 2940, 2942, 2944, 2946, 2948, 2950, 2952, 2954, 2956, 2958, 2960, 2962, 2964, 2966, 2968, 2970, 2972, 2974, 2976, 2978, 2980, 2982, 2984, 2986, 2988, 2990, 2992, 2994, 2996, 2998, 3000, 3002, 3004, 3006, 3008, 3010, 3012, 3014, 3016, 3018, 3020, 3022, 3024, 3026, 3028, 3030, 3032, 3034, 3036, 3038, 3040, 3042, 3044, 3046, 3048, 3050, 3052, 3054, 3056, 3058, 3060, 3062, 3064, 3066, 3068, 3070, 3072, 3074, 3076, 3078, 3080, 3082, 3084, 3086, 3088, 3090, 3092, 3094, 3096, 3098, 3100, 3102, 3104, 3106, 3108, 3110, 3112, 3114, 3116, 3118, 3120, 3122, 3124, 3126, 3128, 3130, 3132, 3134, 3136, 3138, 3140, 3142, 3144, 3146, 3148, 3150, 3152, 3154, 3156, 3158, 3160, 3162, 3164, 3166, 3168, 3170, 3172, 3174, 3176, 3178, 3180, 3182, 3184, 3186, 3188, 3190, 3192, 3194, 3196, 3198, 3200, 3202, 3204, 3206, 3208, 3210, 3212, 3214, 3216, 3218, 3220, 3222, 3224, 3226, 3228, 3230, 3232, 3234, 3236, 3238, 3240, 3242, 3244, 3246, 3248, 3250, 3252, 3254, 3256, 3258, 3260, 3262, 3264, 3266, 3268, 3270, 3272, 3274, 3276, 3278, 3280, 3282, 3284, 3286, 3288, 3290, 3292, 3294, 3296, 3298, 3300, 3302, 3304, 3306, 3308, 3310, 3312, 3314, 3316, 3318, 3320, 3322, 3324, 3326, 3328, 3330, 3332, 3334, 3336, 3338, 3340, 3342, 3344, 3346, 3348, 3350, 3352, 3354, 3356, 3358, 3360, 3362, 3364, 3366, 3368, 3370, 3372, 3374, 3376, 3378, 3380, 3382, 3384, 3386, 3388, 3390, 3392, 3394, 3396, 3398, 3400, 3402, 3404, 3406, 3408, 3410, 3412, 3414, 3416, 3418, 3420, 3422, 3424, 3426, 3428, 3430, 3432, 3434, 3436, 3438, 3440, 3442, 3444, 3446, 3448, 3450, 3452, 3454, 3456, 3458, 3460, 3462, 3464, 3466, 3468, 3470, 3472, 3474, 3476, 3478, 3480, 3482, 3484, 3486, 3488, 3490, 3492, 3494, 3496, 3498, 3500, 3502, 3504, 3506, 3508, 3510, 3512, 3514, 3516, 3518, 3520, 3522, 3524, 3526, 3528, 3530, 3532, 3534, 3536, 3538, 3540, 3542, 3544, 3546, 3548, 3550, 3552, 3554, 3556, 3558, 3560, 3562, 3564, 3566, 3568, 3570, 3572, 3574, 3576, 3578, 3580, 3582, 3584, 3586, 3588, 3590, 3592, 3594, 3596, 3598, 3600, 3602, 3604, 3606, 3608, 3610, 3612, 3614, 3616, 3618, 3620, 3622, 3624, 3626, 3628, 3630, 3632, 3634, 3636, 3638, 3640, 3642, 3644, 3646, 3648, 3650, 365

Združene tovarne za volnino prodajajo letos ropet izključno po meni 4000 komadov takozvanih

vojaških kocev za konie

za ceno le K 4.40 komad in K 8.60 za par (6 parov franco na dom) naravnost na lastnike konj. Ti debeli, trajno trpežni koci so topli kot kožuhovina, temnosivi, okoli 150/200 cm veliki, torej lahko pokrijejo celega konja. Razločno pisana naročila, ki se izvršujejo le po povzetju ali če se denar pošlje naprej, naj se pošljejo na **STEINER-jevo** komisijsko razpošiljalnico združenih tovarn za koece

Dunaj II, Taborstrasse 27 G.

Ceniki na željo zastoni in franko. — Za neugajajoče se zavežem vrniti naprej poslani denar. Mnogoštevilna priznanja in naročila so došla od kobilarne v Radavcu, Komarno in Brody, župnika Kolara Tutz, dr. Vračuna, odvetnika v Varasdu, posestnika Weichbergerja Ilosva, Grünwalda, Zorkovak, Rotter Lichten, pl. Mroczkowski-ja Dobrostany, Rosenauerja Zg. Moldava, Hahlissa Mankendorf, Schenka Gerlsdorf, lastnika umetnega mlina, 5091 Fohringerja in dr. (1)

Oddati je s 1. februarjem 1911 služba

cerkovnika in organista

v Hodišah, Koroško. — Natančnejša pojasnila daje župni urad v Hodišah. 3690

*Potniki v Ameriko
Materi želijo dobro, po ceni in
na neslajno potovati naj se obrnejo
na
Simona Kmetetka
v Ljubljani Kolodvorske ulice 28.
Markovstrut Pojasnila daje se brezplačno.*

Orehove tropine

IVANČIČ v Medvodah. Orehove tropine vsebujejo 56% proteina in maščobe, torej trikrat več kakor pšenčni otrobi. Cena zmletim tropinam je K 18.— za 100 kg z vrečo vred. Zahtevajte vzorce in navodila. 3596 1

Orožje, streljivo in lovske potrebščine.

Vanko orožje je izstreljeno in nosi državni pečat za streljanje. Le najboljše kakovost in lepo izdel. blago. Jamstvo za izborni funkcionalnost.

St. 100. Lefauchaux-samokres, kal. 7 mm. 6 streliv, za patrone s šiftom, svetlo poliran s politiranim orehovim držalom, varnostnega zapora, dolgot 17 cm. komad. 1. 100 isti kaliber 9 mm K 7.60. St. 101. Kaliber 7 mm, najfinije poliskan K 6.50. Kaliber 9 mm K 8.50.

Patroni za samokrese:

St. 507, 7 mm. baše se s kroglo,	25 kom. K — 80
509, 9 " " " " " "	25 " " — 95
508, 7 " " " " " "	25 " " 1—
510, 9 " " " " " "	25 " " 1.25
511, 7 " " " " " "	25 " " — 70
512, 9 " " " " " "	25 " " — 90

Največja izber vseh vrst samokresov, žepnih pistol, tercel pistol za gonjake in vino radnike, Flobert-Tešings lovskih pušk, lovskih potrebščin, streljiva itd. najdete v mojem glavnem ceniku z nad 5000 podobami, ki se pošlje vsakomur zastoni in franko.

C. in kr. dvorni založnik

JAN KONRAD razpošiljalnica v Brnu 1400 (Češko),

Najboljša in najsigurnejša prilika za štedenje!

Lenarni promet do 31. decembra 1909
čez 83 milijonov kron.

Lastna glavica K 503.575.98

Stanje vlog dne 31. marca 1910
čez 21 milijonov kron.

LJUDSKA POSOJILNICA

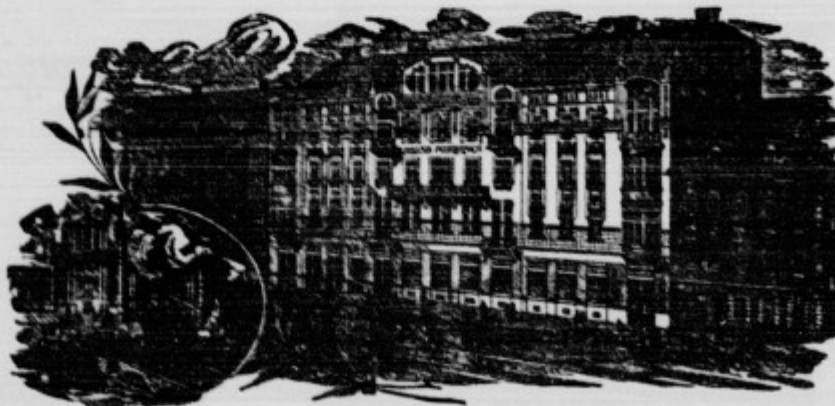
registrovana zadruga z neomejeno zavezo

Miklošičeva cesta št. 6, pritličje, v lastni hiši nasproti hotela „Union“ za frančiškansko cerkvijo

sprejema hranilne vloge vsak delavnik od 8. ure zjutraj do 1. ure popoldan ter jih obrestuje po

4 1/2 %

brez kaknega odbitka, tako da prejme vložnik od vsakih vloženih 100 kron čistih 4.50 kron na leto.

Za nalaganje po pošti so poštno-hran. položnice na razpolaganje. Sprejema tudi vloge od svojih zadrugnikov na tekoči račun ter daje istim posojila proti vknjižbi z in brez amortizacije, na osebni kredit (proti poroštvu) in zastavi vredn. papirjev. Menjice se najkulant. eskomptirajo.

Dr. Ivan Sušteršič, predsed. Josip Siška, stolni kanonik, podpredsed. Odborniki: Anton Belec, posestnik, podjetnik in trgovec v Št. Vidu n. L. Fran Povše, volja, gračak, državni in deželni poslanec. Anton Kobi, posestnik in trgovec, Breg p. B. Karol Kauschegg, veleposestnik v Ljubljani. Matija Kolar, stolni dekan v Ljubljani. Ivan Kregar, svetnik trg. in obrt. zbornice in hišni posest. v Ljubljani. Fran Leskovic, hišni posestnik in blagajnik „Ljudske posojilnice“. Ivan Pollak ml., tovarnar. Karol Pollak, tovarnar in posestnik v Ljubljani. Gregor Šlibar, župnik na Rudniku.